

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 31 S.A. 2551	ปีที่ 18	ฉบับที่ 6378	หน้า 5
------------------------------------	------------------------	-------------	-----------------	-----------

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๐

ตำนานเจ้าหลวงคำแดง

แห่งดอยเชียงดาว

ก ความสำเร็จของดอยหลวงเชียงดาว ไม่ใช่เพียงแค่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ขึ้นชื่อของเชียงใหม่ ภูดอยแห่งนี้ยังมีเรื่องราวตำนานลับ จนได้ชื่อว่าเป็น “ขุนเขาแห่งความศักดิ์สิทธิ์” นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชป่าและสัตว์ป่าที่หายากใกล้สูญพันธุ์

ความศักดิ์สิทธิ์ของดอยหลวงเชียงดาว มีตำนานเล่าขานเรื่องราวหลากหลายไม่ว่าจะเป็นตำนานเจ้าหลวงคำแดงที่โปรดปรานการเที่ยวป่าล่าสัตว์ในแถบสบคาบแม่ระ เทือกดอยเชียงดาวจนถึงถ้ำเชียงดาว กระทั่งเป็นที่มาของตำนานรักระหว่างเจ้าหลวงคำแดงกับนางอินทร์เลลา

ตำนานของดอยหลวงหรือดอยอ่างสรง (อ่านว่าสง) กล่าวไว้ในสมัยพุทธกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทับที่ดอยหลวงและทรงสงน้ำในอ่างเชิงเขา นี้ จึงเป็นที่มาของชื่อ “ดอยอ่างสรง” ปัจจุบัน

กลายร่างเป็นกวาง ฉะนั้นพระองค์จึงตัดสินใจพระทัยอยู่กับนางจนตลอดชีวิต

ชาวบ้านยังคงมีเชื่อว่ามีวิญญาณของเจ้าหลวงคำแดงกับนางอินทร์เลลายังคงสิงสถิตอยู่ในถ้ำเชียงดาวและบริเวณดอยหลวงมาจนทุกวันนี้

ดอยหลวงเชียงดาว อ่างสรง ถ้ำเชียงดาว ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อความ

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 31 S.A. 2551	ปีที่ 18	ฉบับที่ 6378	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

เชื้อของคนในท้องถิ่น ซึ่งแสดงออกได้จากการกระทำพิธีทำบุญของคนพื้นเมืองไม่ว่าจะเป็นที่วัดถ้ำเชียงดาว วัดถ้ำปากเปียงและวัดถ้ำผาปล่อง คนท้องถิ่นมักมองดอยหลวงเชียงดาวเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีคุณค่าทางใจ เช่นบริเวณอ่างสลุง มีน้ำฝนตกลงมาไหลรวมกันทุกๆ ปีทางสำนักพระราชวัง พระราชพิธีหรือพิธีกรรมอะไรที่เกี่ยวข้องกับความศักดิ์สิทธิ์ก็จะเอนำจากที่แห่งนี้ไปประกอบพิธีกรรม คนท้องถิ่นเชียงดาวเชื่อว่า บริเวณดังกล่าวเป็นที่สิงสถิตย์ของเจ้าหลวงคำแดง ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นเจ้าแห่งภูตผีทั้งหลายที่คนล้านน่านับถือ

ปัจจุบันดอยหลวงเชียงดาว ถือได้ว่าเป็นภูเขาหินปูนเพียงไม่กี่แห่งของประเทศที่ไม่เพียงแต่มีความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น หากบริเวณนี้ยังเป็นป่าต้นน้ำชั้นหนึ่งของแม่น้ำปิง และยังเป็นแหล่งที่อาศัยของสัตว์ป่าหายากอีกหลายชนิด ด้วยความสูงที่อยู่เหนือจากระดับน้ำทะเล 2,225 เมตร ประกอบไปด้วยดอยเขาหินปูนสูงสลับซับซ้อน อันเกิดจากตะกอนทับถมอยู่ใต้ทะเลเมื่อราว 50 ล้านปีมาแล้ว กระทั่งในยุคต่อมาเกิดการเคลื่อนตัวของชั้นเปลือกโลกอย่างรุนแรง ทำให้แผ่นดินยกตัวสูงขึ้นเป็นภูเขา ขณะเดียวกันแผ่นดินส่วนที่ทรุดตัวลงก็กลายเป็นแอ่งระหว่างภูเขานั้นไป และยิ่งนานวันสายน้ำและสายฝนก็ทำหน้าที่กัดเซาะที่อกเขาหินปูนให้สึกกร่อนเป็นผิวขรุขระเกิดหน้าผาสูงชัน

เปลี่ยนชื่อมาเป็น “ดอยหลวงเชียงดาว”

มีนิยายปรัมปราเกี่ยวกับ “ถ้ำเชียงดาว” ที่เล่าสืบต่อกันมาว่า ครั้งอดีตสมัยเมืองพะเยารุ่งเรืองอำนาจ เจ้าผู้ครองนครพระนามว่า “เจ้าหลวงคำแดง” พระองค์โปรดการเสด็จประพาสป่าล่าสัตว์ ครั้งหนึ่งได้เสด็จไล่ตามจับกวางงามตัวหนึ่ง พระองค์พยายามควมม้าไล่ตามอย่างกระชั้นชิดแต่ก็หาทันไม่ กวางได้วิ่งหนีไปจนถึงเชิงดอยอ่างสลุงและหลบหนีเข้าไปซ่อนตัวในถ้ำเชิงเขา เจ้าหลวงพยายามจะตามจับให้ได้ ลงจากหลังม้าแล้วทรงวิ่งตามกวางเข้าไปในถ้ำ ส่วนไพรพลสุดที่จะติดตามได้และวิ่งตามไม่ทัน เจ้าหลวงคำแดงเข้าไปเที่ยวหากวางในถ้ำแต่ไม่พบ พบแต่สาวงามผู้หนึ่งได้สนทนากันจนเป็นที่พอพระทัย ได้

ทรงทราบความจากสาวงามชื่อ “อินทร์เลลา” ว่านางถูกสาปให้มาอยู่ในถ้ำนี้ ถ้าออกนอกถ้ำจะกลายร่างเป็นกวางทันที เจ้าหลวงได้ทรงทราบมีความสงสารและเกิดความเสนหาได้อยู่กินกับนางกวางในถ้ำนั้นตลอดมา โดยไม่ยอมกลับไปบ้านเมือง แม้พวกข้าราชการบริพารจะมาเชิญให้กลับไปก็ไม่ยอม พระองค์จะพานางไปอยู่ในเมืองก็ไม่ได้ เพราะนางจะ

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 31 S.A. 2551	ปีที่ 18	ฉบับที่ 6378	หน้า 5
------------------------------------	------------------------	-------------	-----------------	-----------

จากความโดดเด่นของภูเขาหินปูนที่มีความสูงเกิน 1,900 เมตร ทำให้พืชพรรณที่ขึ้นอาศัยบนดอยแห่งนี้มีลักษณะที่โดดเด่นพิเศษตามไปด้วย เมื่อขึ้นไปบนดอยหลวงเชียงดาวเราจะพบว่ามียอดไม้สวยงามหลายชนิดขึ้นอยู่ตามเชิงผาและซอกหิน พรรณไม้บางชนิดขึ้นอยู่ได้เป็นกลุ่มๆ มีทั้งพืชล้มลุกและไม้พุ่มขนาดเล็กซึ่งเป็นพรรณไม้ในเขตอบอุ่น เราจึงเรียกกลุ่มของพรรณไม้ที่พบในลักษณะนี้ว่า สังคมพืชกึ่งอัลไพน์ (Sub-alpine)

ดอยหลวงเชียงดาวมีองค์ประกอบอื่นที่ช่วยให้สังคมพืชกึ่งอัลไพน์ดำรงอยู่ได้ ด้วยสภาพของพื้นที่ที่เป็นหินปูนในบริเวณยอดดอย ผสมกับสภาพอากาศที่แปรปรวนตลอดทั้งปี

ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่คอยปกป้องไม่ให้สังคมพืชป่าดิบเขามีโอกาสเติบโตขยายอาณาเขตขึ้นมาสู่ยอดเขาได้ ขณะเดียวกันความสูงในระดับที่มีเมฆปกคลุมทำให้ได้รับความชุ่มชื้นอยู่เสมอ

ดังนั้นดอยหลวงเชียงดาวจึงเป็นเสมือนบ้านสำหรับพรรณพืชในเขตอบอุ่นที่กระจายพันธุ์มาจากที่ต่างๆ ทั้งจากหิมาลัย ตะวันออกและจากตอนใต้ของจีน การกระจายพันธุ์มาบรรจบกันและสิ้นสุดลงที่ดอยหลวงเชียงดาวแห่งนี้เท่านั้น

จักรพงษ์ กาญจนเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th